

Μέσα από τις φλόγες

*Η γη χωρίς ειρήνη
αδερφή στραμμένη προς την τρέλλα
δεν είναι μεγάλο κρίμα
σημείο της τιμής και όχι ένα σπίτι;
Jean Senac (Αλγερινός ποιητής)*

Ο εμφύλιος θρησκευτικός πόλεμος του Λιβάνου, μιας περιοχής όπου ο πόλεμος αποτελεί την κανονικότητα κι όχι εξαίρεση, ξέσπασε το 75 μεταξύ μαρωνιτών (θρησκευτική ομάδα που ανήκει στο ανατολικό χριστιανικό δόγμα της Καθολικής Εκκλησίας) και μουσουλμάνων, μετά από επίθεση των φαλαγγιτών (δεξιό χριστιανοί) σε δυνάμεις της PLO (Palestine Liberation Organization, Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης) στη Βηρυτό. Κατά τη διάρκεια του πολέμου φαλαγγίτες μακελεύουν μουσουλμάνους και Παλαιστίνιοι κάνουν το ίδιο σε χριστιανούς. Ο πόλεμος, ο οποίος έχει επιδεινωθεί με την επέμβαση συριακών και άλλων αραβικών δυνάμεων που υποστήριζαν τους φαλαγγίτες, διαρκεί μέχρι το 76, όταν και υπογράφεται συνθήκη στο Ριάντ της Σαουδικής Αραβίας.

Μέσα στον παραλογισμό και την αποκτήνωση του εμφύλιου θρησκευτικού πολέμου, η ταινία αφηγείται την ιστορία μιας γυναίκας που επιλέγει να πάρει μέρος ενεργά, πιστεύοντας πως δεν έχει να χάσει τίποτα κι οδηγημένη κι εκείνη από το μίσος της για το ένα στρατόπεδο, σε έναν πόλεμο, του οποίου η έκβαση δεν την αφορά. Προσπαθεί να βρεθεί πάλι με τα πρόσωπα που της πήρε ο πόλεμος, όμως ο «Θεός», με το πρόσωπο των πολέμαρχων, δε χορταίνει αίμα και σάρκα, λειτουργώντας σαδιστικά πάνω στις ανθρώπινες σχέσεις.

Τα ερωτήματα που τίθενται και που παραπέμπουν σε αρχαία τραγωδία (το σενάριο βασίζεται στο θεατρικό έργο «Fire» του Wajdi Wajdi Mouawad{1}, σαφώς επηρεασμένου από τον «Οιδίποδα» του Σοφοκλή και από την «Ορέστεια» του Αισχύλου) δοκιμάζουν τα όρια της ανθρώπινης ύπαρξης (αυτά των ηρώων και κατ' επέκταση και των θεατών), ελπίζοντας στον εξαγνισμό των παθών και επιζητώντας την κάθαρση όσο σκληρή κι αν είναι, προσπαθώντας να απαντήσει έτσι στο μακραιώνο και παντοτινό πανανθρώπινο βασανιστήριο, αυτό των τύψεων. Αυτή ακριβώς την λύτρωση επιζητά η ηρωίδα, καθώς η ερωτική σχέση μεταξύ μητέρας και γιου και οι ερινύες που πηγάζουν απ' αυτήν δεν αφήνουν το νεκρό σώμα να αναπαυθεί («να με θάψετε χωρίς φέρετρο γυμνή και χωρίς προσευχές με το πρόσωπο στραμμένο στο χώμα να μη βλέπει τον κόσμο») που με φόντο τον πόλεμο όλα τα πάθη μεγεθύνονται, μετατρέπονται σε πιο σκληρά και αποτρόπαια.

Διαλέξαμε να προβάσουμε το «Μέσα απ' τις φλόγες» για τους προβληματισμούς που εκείνο γεννά. Ο θρησκευτικός φανατισμός και ο αντίκτυπος του στη ζωή είναι το ουσιαστικό θέμα που πραγματεύεται η ταινία. Η δυστυχώς ακόμα μεσαιωνική αντίληψη της τυφλής υπακοής σ' έναν δικτάτορα που επικαλείται το «θεό» (με όποιο όνομα κι αν έχει αυτός κάθε φορά) για να διαπράξει τα χειρότερα εγκλήματα συνεχίζει να είναι παρούσα σήμερα. Η ταινία αποτελεί μόνο ένα παράδειγμα για το πως ο φανατισμός επηρεάζει τις κοινωνικές δομές και διαμορφώνει τις αντιλήψεις ενός ολόκληρου λαού, τη μισαλλοδοξία που γεννά και τη φρίκη που προκαλεί ένας θρησκευτικός πόλεμος. Ο ρατσισμός, ο συντηρητισμός, η απαξίωση της προσωπικότητας και η αδυναμία της προσωπικής επιλογής, ο κοινωνικός αποκλεισμός, ο σεξισμός, οι ακρότητες, η διαστροφή, η βία, η αγάπη και το μίσος είναι θέματα που θίγονται «Μέσα απ' τις φλόγες» και σε μας λειτουργούν ως σπίθες μιας κουβέντας...

